

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

Titvlvs. XXXII. De novi Operis Nuntiatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62649)

lium Monasteria ingrediendi licentiam de Jure esse debere specialem, hoc est, specialiter ipsum ingressum exprimentem, *c. 2. cit. pr.* & obtentam in scriptis, ex decreto Trident. *cap. 5. cit.* neque sufficere tacitam, generalem, & oretenus concessam, *cit. Sanchez cap. 16. à n. 28.* Palao *p. 10. §. 2. n. 6.* & Tamburin. *q. 5. à n. 1.* saltem extra casum urgentis necessitatis, & seclusâ consuetudine: quâ Jurium, clausurâ concenturum, rigori, tam quoad ingressum, foeminarum præsertim ac puellarum, quàm quoad licentiâ modum in Germaniâ nostrâ Monasteriis in pluribus derogatum, observant Laiman *Lib. 4. tract. 5. cap. 12. n. 13.* & Pirrhing *ad hanc Rubr. n. 44.*

101. Poenæ in violatores clausuræ, sive legis Ecclesiasticæ, ingressum in monialium Monasteria vetantis, transgressores Jure proditæ sunt Imprimis excommunicatio major non reservata, à Concilio Tridentino *cap. 5. cit.* imposta personis, illa ingredientibus sine licentiâ Episcopi vel superioris: quam censuram cum reservatione ex *cit. Constitut. Gregorii XIII.* quæ incipit *Ubi gratia*, olim incurrebant,

qui Monasteria illa ingrediebantur prætextu facultatis à sede Apostolica concessæ: nec non Abbates, Abbatissæ, ipsæque moniales, & quicumque alii, ingressum ejusmodi facultatum prætextu foventes aut permittentes. Deinde privatio dignitatum, beneficiorum & officiorum, & ad hæc aliæque in posterum obtinenda inhabilitas, *Constitut. cit.* ab eodem Papa statuta in eosdem Abbates & superiores conventus, ipsasque moniales & alios ingressum foventes aut permittentes: uti & in omnes, qui prætextu licentiæ ab Episcopo vel superiore obtentæ dicta Monasteria ingrediuntur pro libitu & extra casum necessitatis, ac proinde deficiente & cessante causâ, ob quam ingrediendi licentiâ concessa fuit. Demum ab eodem Papa *Constit.* quæ incipit *Dubius cit.* variæ poenæ decretæ sunt in Episcopos aliosque prælatos Seculares & Regulares, monialium Monasteria ingrediendi facultate, à Jure sibi tributâ, extra casum necessitatis utentes: quas poenas latè discussas dabit *cit. Sanchez cap. 16. à n. 7.* & quomodo ea relaxari valeant, colligatur ex didictis *à n. 64.*

TITVLVS XXXII.

De novi Operis Nuntiatione.

SUMMARIUM.

1. <i>Istâ prohibetur erectio vel mutatio edificij,</i> 2. <i>Solò conjuncti vel conjungenâ,</i> 3. <i>Jamque inchoati.</i> 4. <i>Fieri ea tribus modis potest.</i>	5. <i>Facta impedit capti operis prosecutionem;</i> 6. <i>Ut post eam factum destruendum sit:</i> 7. <i>Nisi aedificantis jus notorium, vel nuntiatione sit remissa,</i> 8. <i>Vel nuntians jurare de calumnia, recusarit, aut re integrâ moriatur,</i>
<i>9. Vel jus</i> |
|--|--|

7. *Vel jus suum non probavit intra tri-
mesire,*
10. *Vel demum nuntiatio à judice sit re-
vocata.*

Idem, tam Prælati quàm subditi, aliquando delinquunt, Ecclesias, Monasteria, Capellas aliâque loca Sacra vel Religiosa, aut etiam prophana ædificia &c. extruendò, vel in aliorum præjudicium demoliendò: quòd temerè molientibus occurritur per novi operis nuntiationem, hoc est, legitimam prohibitionem; ne Ecclesia, Monasterium vel aliud novum opus extruatur aut extructum, novâ mole impositâ, fenestrâ alicubi apertâ, pariete dejectò &c. immutetur: vel; ne in extructione aut mutatione capta pergatur, donec de ædificationis jure constiterit, *l. 1. §. 11. ff. hâc Rubr. ubi Hostiens. in Summa n. 1. & Zæsius in ff. Rubr. cit. n. 2.*

Dixi autem primò, Operis, hoc est, solò conjuncti vel conjungendi, ut in eo permaneat: cujus destructio vel etiam demolitio novum opus censetur; nam, si quis messem colligat, arbores succidat, vineam putet, etiamsi opus faciat, contra eum tamen novi operis nuntiatio non habet locum, *cit. l. 1. §. 12. junctâ Glosâ V. In solo, Zæsius l. cit. n. 3. & Perez in C. hâc, n. 2.*

Dixi secundo Novi, hoc est, jam inchoati, sed nondum perfecti, ex lapidibus, lignis, aliâve materiâ necessariâ jam paratâ, inchoandi, Duarenus *in c. Significantiibus 3. ubi Barbosa n. 4.* quia novi operis nuntiatio non competit adversus ea, quæ jam ante nuntiationem sunt facta & perfecta; ne v.g. vetus & ruinofum ædificium fulciatur, vel ad pristinam formam renovetur &c. *l. cit. §. 13.* nam Edictum de novi operis nuntiatione prohibitorium est: quæ autem jam facta &

perfecta sunt, nequeunt prohiberi; ac proinde adversus ea recurrendum est ad Interdictum *Quod vi aut clam;* ut, quòd illicite factum est, restituatur, *cit. §. 1. Molina Tract. 2. de l. & l. disp. 706. n. 10. cit. Zæsius n. 4. & Perez n. 2.*

Fieri novi operis nuntiatio potest etiam die feriato, *l. 1. cit. §. 4. junctâ Glosâ V. Omnibus diebus:* & tribus modis solet. Primò, ab ipso denuntiante solò verbò extra judicium adversario, id molienti, denuntiandò, ne quid novi operis moliat, vel cæptum profequatur. Secundò, per magistratum sive judicem, petendò ab ipso, ut novum opus fieri prohibeat. Tertiò, per appositionem manûs, sive lapidum vel materiæ jam paratæ dispersionem, imò jactû unius lapidis in locum, ubi opus fit, aut lapidis ex opere cæpto amotionem, *l. De pupillo §. ff. hâc Rubr. intervenientibus tamen verbis aut nutu aliòve signò æquivalente, & prohibitionem significante, cit. Zæsius n. 12. Perez n. 11. & Gonzalez in c. fm. n. 4.*

Quocunque autem ex his modis facta nuntiatio eum effectum habet, quòd is, cui facta est, licet, quòd jam structum aut immutatum est, statim demoliri aut pristinæ formæ restituere non teneatur, nihilominus ab opere cæpto debeat desistere, & cum nuntiante judicis jurisdictioni se subicere, donec, re examinatâ de ædificationis jure constet, *l. Non solum §. §. 4. ff. Rubr. cit. cit. Hostiens. n. 12. Zæsius & Perez n. 13.* Quòd publicæ utilitatis causâ statutum est; ut quilibet jus suum integrum faciliùs valeat conservare.

Quodsi, spretâ nuntiationis, pergat, ad puniendam ejus contumaciam, quidquid post eam ædificatum est, expensis ipsius ædificantis demoliendum est ante omnem cognitionem judicialem, an jus

habeat vel non; ut ædificans audiendus non sit, quantumvis de eo, quod post nuntiationem ædificatum est, si id contra nuntiantis jus factum esse legitime probetur, demolendo cautionem præstare, vel de jure suo docere sit paratus, *l. 1. cit. pr. Gl. Prætor 20. §. 1. ff. hâc Rubr.* Quæ Juris Imperialis dispositio in foro Ecclesiastico recepta est, & *c. 1. disertè approbata partim; quòd, opere jam perfectò, durior sit conditio nuntiantis, & difficultus veniatur ad demolitionem.* Cum ergo satius sit præjudicio & damno inferendo occurrere, quàm post illud jam illatum remedium querere, *c. fin. G. Ex quibus causis in integ. restit.* rectè ante cognitionem judicialem de jure ædificantis inhibetur operis structura & destruitur, quod structum est post inhibitionem: partim verò; quòd nuntiatio ista habeatur instar appellationis extrajudicialis: quâ pendente nihil attentandum est, & attentata ante omnia revocanda, *c. 1. de Appellat. Gonzalez in c. fin. cit. n. 7.* Imò opus à vicino in eo, quod possidemus, factum propriâ autoritate destrui potest: dummodo id non ex intervallo, sed in continenti fiat; quia in continenti vis vi repelli videtur: quòd jure permiffum, patet ex *l. Sed si 27. ff. de Servit. Urban. præd. Gl. 1. Quod est 3. §. 9. ff. de Vi armata, Zæsius l. cit. n. 16.*

7. Non desunt tamen varii casus, quibus hæcenus declaratam vim non habet nuntiatio; ut post eam cæptum opus perficiens ad demolitionem non teneatur. Primò quidem, si ædificandi jus sit notorium, & nuntiatio notoriè injusta; cum enim, ubi nuntiantem, prohibendi jus non habere, constat, nuntiatio remittatur, *l. Prætor cit. pr. meritò etiam notoriè injusta contemnitur; quia frustra juris certi liquidatio expectatur, cit. Zæsius & Perez n. 15. contra Fachineum*

contrarium sustinentem *Controvers. Lib. 8. cap. 44. ex Regula;* quòd privatis concedendum non sit, quòd Magistratibus publicâ autoritate fieri potest, *l. Factum 170. ff. de R. I.*

Secundò, si nuntians, re adhuc integrâ, sive antequam aliquid ædificatum sit, moriatur, *l. Non solùm 8. §. 6. ff. hie, Gloss. in c. Cum ex in juncto 2. V. Remissionem;* aut nuntiationem ædificanti remittat, *l. cit. §. 4. & c. cit. ibi, Si ante remissionem ædificaverit;* vel ab isto recipiat cautionem de opere, ubi, injustè cæptum esse constiterit, demolendo, *l. Prætor 20. cit. §. 9. & c. Significantiibus 3. cum enim nuntiandi jus immediatè spectet favorem nuntiantis, hic ei renuntiare utique potest, c. Si de terra 6. de Privileg. cit. Hostiens. n. 11.*

8. Tertio, si nuntians ad exactionem ædificantis, coram giudice jurare nolit de calumnia; sive, quòd existimet, se justam causam habere prohibendi operis cæpti perfectionem, *l. De pupillo 5. §. 14. ff. hâc Rubr.* quia ejusmodi juramentum præstare recusans, ædificantem malitiosè impediendi animò nuntiâsse, præsumitur; atque idcirco ædificanti nuntiatio remittitur, & pro non facta habetur, *Hostiens. cit. n. 11. in fine, & Molina cit. disp. 706. n. 32.*

9. Quarto, si idem nuntians intra trium mensium spatium non probaverit, prohibendi jus sibi competitivisse, *c. fin. nam etiam hoc casu ædificans, præstitâ & oblatâ satisfatione, cæptum opus profèqui permittitur; ne inanibus nuntiationibus ædificia nimis longè tempore prohibeantur, cit. Zæsius n. 17. & Molina n. 45.*

10. Quintò, si judex nuntiationem permiffam revocaverit, *l. Si opus 16. ff. hie;* vel sit periculum in mora; ut dilatio ædificii grave damnum allatura rationabiliter timeatur; hoc enim casu nuntiatio impune

impune contemnitur, l. De pupillo cit. §. 12. Ratio est partim, quæ hoc textu redditur; quod multò meliùs sit, omitti novi operis nuntiationem, quàm impediri operis necessarii urgentem extrusionem: partim; quòd, ubi periculum

in mora est, recedere liceat à Regulis Juris communis, & prohibitiva istius dispositionis remittatur, Gaillius Lib. 1. Observat. 16. n. 8. quocum & Moliña disp. cit. hac de re Interpp. ad hanc Rubr. ff. & C. plura dabunt.

TITVLVS XXXIII.

De Privilegiis & Excessibus Privilegiatorum.

Icut Exemptorum & aliorum Privilegia violari, sic istis illi, temerè & in Prælatorum præjudicium & contemptum abuti, non debent: & abusu non minùs subditi, quàm diminutione Prælati, delinquant.

ARTICVLVS I.

De Privilegii Natura & Conditionibus.

SUMMARIUM.

1. Privilegii etymon ac definitio.
2. Ejus differentia à Lege:
3. A Dispensatione,
4. Et Gratià seu beneficio Principis.
5. Conceditur à Legis conditore istiusque successore,
6. Persona eius juris dictioni subjectis:
7. Imò etiam non subjectis.
8. Scriptura necessaria non est ad ejus valorem,
9. Sed ad probationem tantùm:

10. Extra casus quosdam Jure expressos.
11. Privilegium sine causa illicitè
12. Validè tamen conceditur.
13. Idem promulgationem quandam exigit; ut alios obliget.
14. Imò etiam; ut communitati:
15. Non etiam; ut particulari persone privilegiata profite.

Privilegii nomen derivatum seu compositum est ex gemina voce *Privus* & *Lex*: quarum illa privatatum ac singularem significat. Unde etiam per definitionem esse dicitur Lex privata, speciale aliquod beneficium aut favorem contra vel præter Jus concedens, can. Privilegia 3. dist. 3. c. *In illa* 3. hâc Rubr. & c. *Abbate* 25. de *V. S.* Sensus est, Privilegium esse favorem seu gratiam, quâ à legitimo superiore unì vel pluribus personis particularibus, aut collegio, universitati vel ejus parti, aut loco, vg. Ecclesiæ, Oppido, castro, cum aliqua duratione & stabilitate conceditur facultas aliquid præter vel contra legem